

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia IV. Habita ad populum in basilica sancti Stephani martyris, de
Apostolis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

ita jam plana facta est, ut per eam feminis libeat ambulare. Despiciamus cuncta presentia: nulla sunt etenim in hoc mundo, quæ transire possunt. Turpe sit diligere, quod constat citius perire. Non nos terrenarum rerum amor superet, non superbia inflet, non ira dilaniet, non luxuria polluat, non invidia consumat. Amore nostri, fratres charissimi, Redemptor noster accubuit, & nos amore ejus discamus vincere nosmetipsos. Quod si perfectè agimus, non solum imminentes pœnas evademus, sed unâ cum Martyribus gloriâ remunerabimur. Nam quamvis occasio persecutionis desit, habet tamen & pax nostra martyrium suum: quia etsi carnis colla ferro non subdimus, spiritali tamen gladio carnalia desideria in mente trucidamus, ipso adjuvante, &c.

LECTIO sancti Evangelij secundum Matthæum.

IN illo tempore: *Misit Iesus duodecim discipulos suos, præcipiens eis dicens: In viam gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israël. Euntes autem predicatæ, dicentes, quia appropinquavit regnum cælorum. Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite. Gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris: non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virgam. Dignus est enim operarius cibo suo.*

HOMILIA IV.

Habita ad populum in basilica sancti Stephani martyris, de Apostolis.

CUM constet omnibus, fratres charissimi, quia Redemptor noster in mundum pro redemptione Gentium venit, cum Samaritanos quotidie ad fidem vocari conspiciamus: quid est quod in prædicationem discipulos mittens, dicit: *[In viam Gentium ne abieritis, & in civitates Samaritanorum ne intraveritis: sed potius ite ad oves, quæ perierunt domus Israël.]* Nisi hoc quod ex facti sine colligimus: quia prius soli Judææ voluit, & postmodum cunctis Gentibus prædicari: ut dum illa converti vocata renueret, prædicatores sancti ad vocationem Gentium per ordinem venirent: quatenus Redemptoris nostri prædicatio à propriis repulsa, Gentiles populos quasi extraneos quæreret: & quod Judæis fiebat in testimonium, hoc Gentibus gratiæ esset incrementum. Erant enim tunc qui de Judæa vocandi essent, & de Gentibus vocandi non essent. Nam & in Apostolorum actibus prædicante Petro legimus & prius Hebræorum tria millia, & postea quinque millia credidisse. Et cum prædicare Apostoli Gentibus in Asia voluissent, per Spiritum prohibiti esse memorantur: & tamen ipse Spiritus, qui prius prædicationem prohibuit, hanc Asianorum cordibus postmodum infudit. Nam diu est quod Asia cuncta jam credit. Idcirco ergo prius prohibuit, quod postmodum fecit: quia tunc in illa erant qui salvandi non erant. Tunc in illa erant, qui necdum ad vitam reparari merebantur, nec tamen gravius de contempta prædicatione judicari. Subtili ergo occultoque judicio à quorundam auribus prædicatio sancta subtrahitur; quia suscitari per gratiam non merentur. Unde necesse est, fratres charissimi, ut

A in omni quod agimus, omnipotentis Dei super nos consilia occulta timeamus: ne dum mens nostra exterius fusa, à sua se * voluptate non revocat, intus contra eam iudex terribiliter adversa disponat. Quod bene Psalmista intuens, ait: *Venite & videte opera Domini, quam terribilis in consiliis super filios hominum.* Vidit namque quod alius misericorditer vocatur, alius iustitia exigente repellitur. Et quia alia parcendo Dominus, alia irascendo disponit, expavit quod penetrare non potuit. Et quem non solum investigabilem, sed etiam in quibusdam suis sententiis inflexibilem vidit, terribilem in consiliis esse memoravit. Missis autem prædicatoribus, quid præcipiatur, audiamus. *[Euntes predicatæ, dicentes, quia appropinquavit regnum cælorum.]* Hoc jam, fratres charissimi, etiam si Evangelium taceat, mundus clamat. Ruinæ namque illius, voces ejus sunt. Qui enim tot attritus percussionebus, à gloria sua cecidit, quasi jam nobis è proximo regnum aliud quod sequitur ostendit. Ipsi jam & à quibus amatur, amarus est. Ipse ejus ruinæ prædicant quod amandus non est. Si enim ruinam sui domus quassata minaretur, quisquis in illa habitaret, fugeret: & qui stantem dilexerat, recedere quanto citius à cadente festinaret. Si igitur mundus cadit, & nos cum amando amplectimur, opprimi volumus potius, quam habitare: quia nulla nos ratio à ruina illius separat, quos ejus passionibus amor ligat. Facile est ergo nunc jam cum destructa omnia cernimus, animum nostrum ab ejus dilectione disjungere. Sed hoc illo tempore difficillimum fuit, * quo prædicatore cælorum regnum invisibile mitebantur, cum longè lateque omnia cernerent florere regna terrarum. Unde & adjuncta sunt prædicatoribus sanctis miracula; ut fidem verbis daret virtus ostensa, & nova facerent, qui nova prædicarent, sicut in hac eadem lectione subjungitur: *[Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite.]* Florente mundo, crescente humano genere, diu in hac vita subsistente carne, exuberante rerum opulentia; quis cum audiret vitam esse aliam, crederet? Quis invisibilia visibilibus præferret? Sed ad salutem redeuntibus infirmis, ad vitam resurgentibus mortuis, carnis munditiam recipientibus leprosis, ereptis à jure immundorum spirituum demoniacis, tot visibilibus miraculis exactis, quis non crederet quod de invisibilibus audiret? Ad hoc quippe visibilia miracula coruscant, ut corda videntium ad fidem invisibilium pertrahant: ut per hoc quod mirum foris agit, hoc quod intus est, longè mirabilius esse sentiat. Unde nunc quoque cum fidelium numerositas excrevit, intra sanctam Ecclesiam multi sunt qui viam virtutum tenent, sed signa virtutum non habent: quia frustra miraculum foris ostenditur, si deest quod intus operetur. Nam juxta magistri gentium vocem: *Lingua in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus.* Unde & idem prædicator egregius inter prædicationis verba dormientem, cadentemque de fenestra Eutychem, atque à vita funditus extinctum, coram cunctis infidelibus orando suscitavit. Meliten veniens, & plenam infidelibus insulam sciens, patrem Publij dysenteria febrilique vexatum, orando sanavit. Peregrinationis verò suæ comitem, & sanctæ prædicationis adiutorem Timotheum ex infirmitate stomachi lassescentem non verbo curavit, sed medicinali arte * reparavit, dicens: *Modico vino mere, propter stomachum & frequentes tuas infirmitates.* Qui ergo infirmum infidelem, & ut credimus, mortuum, una prece salvat, cur & ægrotum socium prece non roborat? Quia nimirum ille foris per miraculum sanandus erat, qui interius vivus non erat: ut per hoc quod exterior porrestas ostenderet, hunc ad vitam interior virtus animaret. Ægrotanti autem fideli socio exhibenda foris signa non fuerant, qui salubriter intus

Al. 2. c. 4.

Al. 26. a

* al. voluntate

1. Cor. 14.

Al. 20. b

Al. 28. b

* al. medietate

1. Tim. 5.

1. Cor. 14.

Al. 20. b

Al. 28. b

* al. medietate

1. Tim. 5.

vivebat. Sed concessa potestate prædicationis, concessis virtutum miraculis, quid Redemptor noster subjungat, audiamus: [*Gratis accepistis, gratis date.*] Præciebat namque nonnullos hoc ipsum donum accepti Spiritus in usum negociationis inflexuros, & miraculorum signa ad avaritiæ obsequium declinatos. Hinc est enim, quod Simon magus per impositionem manus edita miracula conspiciens, percipere donum Spiritus sancti pecuniâ voluit: scilicet ut deterius venderet, quod malè comparasset. Hinc de templo Redemptor noster flagello de reticulis facto turbas eiecit, cathedras vendentium columbas evertit. Columbas quippe vendere, est impositionem manus qua Spiritus sanctus accipitur, non ad vitæ meritum, sed ad præmium dare. Sed sunt nonnulli, qui quidem nummorum præmia ex ordinatione non accipiunt, & tamen sacros ordines pro humana gratia largiuntur: atque de largitate eadem, laudis solummodo retributionem querunt. Hi nimirum quod gratis acceptum est, gratis non tribuunt: quia de impenso officio sanctitatis, nummum expetunt favoris. Unde bene cum iustum virum describeret Propheta, ait: *Qui excutit manus suas ab omni munere*; sed enim dicit: *Qui excutit manus suas à munere*; sed adjunxit, *ab omni*; quia aliud est munus ab obsequio, aliud munus à manu, aliud munus à lingua. Munus quippe ab obsequio, est subjectio indebitè impensa: munus à manu, pecunia est: munus à lingua, favor. Qui ergo sacros ordines tribuit, tunc ab omni munere manus excutit, quando in divinis rebus non solum nullam pecuniam, sed etiam humanam gratiam non requirit. Sed vos, fratres charissimi, quos secularis habitus tenet, cum quæ sint nostra cognoscitis, mentis oculos ad vestra revocate. Cuncta erga vos vicissim gratis agite. Nolite operis vestri in hoc mundo retributionem querere, quem cum tanta jam cernitis velocitate defecisse. Sicut malè acta abscondi vultis ne alij videant: ita bona ne ad humanam laudem appareant cavete. Neque mala quoque modo, nec bona pro temporali retributione faciatis. Ipsum vestri operis testem quarite, quem iudicem sustineris. Occulta nunc bona vestra esse videat, ut ea retributionis sue tempore in publico ostendat. Sicut carni vestræ ne deficiat, cibos quotidie præbetis: sic mentis vestræ quotidiana alimenta bona sint opera. Cibo corpus pascitur, pio opere spiritus nutriatur. Quod morituræ carni tribuitis, victuræ in perpetuum animæ non negetis. Si quando enim repentinus ignis habitaculum absumit, quisquis ejus possessor exiterit, rapit quod valuerit, & fugit: lucrum deputat, si quid secum ex ignibus tollat. Ecce tribulationum flamma mundum concremat, & cuncta quæ in eo speciosa videbantur, finis jam proximus velut ignis devastat. Lucrum ergo, fratres charissimi, maximum credite, si vobiscum aliquid de illo rapiatis, si quid fugientes tollitis, si hoc quod perire manendo poterat, ad retributionem vobis perpetuam largiendo servatis. Terrena quippe omnia servando amittimus, sed bene largiendo servamus. Cum velocitate tempora fugiunt. Ad videndum ergo citius iudicem nostrum, quia cum magna importunitate impellimur, ei bonis actibus cum festinatione præparamur: donante Domino nostro, &c.

LECTIO sancti Evangelij secundum Matthæum.

Cap. 4. c.

IN illo tempore: Ambulans Iesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare (erant enim piscatores,) & ait illis: Venite post me, & fa-

Aciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis retibus, secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, & Ioannem fratrem ejus in navi, cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua, & vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus & patre, secuti sunt eum.

HOMILIA V.

Habita ad populum in basilica beati Andrea Apostoli, in die natalis ejus.

AUdistis, fratres charissimi, quia ad unius iustionis vocem Petrus & Andreas relictis retibus secuti sunt Redemptorem. Nulla verò de præmio adhuc miracula viderant, nihil ab eo de præmio æternæ retributionis audierant: & tamen ad unum Domini præceptum, hoc quod possidere videbantur, obliti sunt. Quanta nos ejus miracula videmus, quot flagellis affligimur, quantis minarum asperitatibus detremur: & tamen vocentem sequi contemnimus? In celo jam sedet, qui de conversione nos admonet: jam jugo fidei colla gentium subdidit, jam mundi gloriam stravit, jam ruinis ejus crebescens, districti sui iudicij diem propinquantem denunciat: & tamen superba mens nostra non vult hoc sponte deferere, quod quotidie perdit invita. Quid ergo, charissimi, quid in ejus iudicio dicturi sumus, qui ab amore præsentis sæculi nec præceptis flectimur, nec verberibus emendamur? Sed fortasse aliquis tacitis sibi cogitationibus dicat: Ad vocem Dominicam uterque iste piscator quid aut quantum dimisit, qui pene nihil habuit? Sed hæc in re, fratres charissimi, affectum debemus potius pensare, quàm censum. Multum reliquit, qui sibi nihil retinuit: multum reliquit, qui quantum libet parum, totum deseruit. Certè nos & habita cum amore possidemus, & ea quæ minimè habemus, ex desiderio quarimus. Multum ergo Petrus & Andreas dimisit, quando uterque etiam desideria habendi dereliquit. Multum dimisit, qui cum re possessa etiam concupiscentiis renunciavit. A sequentibus ergo tanta dimissa sunt, quanta à non sequentibus concupisci potuerunt. Nemo igitur etiam cum quosdam conspiciat multa reliquisse, apud semetipsum dicat: Imitari mundi hujus contemptores volo, sed quod relinquam, non habeo. Multa fratres relinquitis, si desiderijs terrenis renunciatis. Exteriora etenim nostra Domino quamlibet parva sufficiunt. Cor namque, & non substantiam pensat: nec perpendit quantum in ejus sacrificio, sed ex quanto proferatur. Nam si exteriorem substantiam perpendamus, ecce sancti negotiatores nostri perpetuam Angelorum vitam datis retibus & navi mercati sunt. Estimationem quippe pretij non habet: sed tamen regnum Dei tantum valet, quantum habes. Valuit namque Zacchæo dimidium substantiæ: quia dimidium aliud ad hoc quod injustè abstulit, restituendum in quadruplum reservavit. Valuit Petro & Andrea dimissis retibus & navi: valuit viduæ duobus minutis: valuit alteri calice aquæ frigidæ. Regnum itaque Dei, ut diximus, tantum valet, quantum habes. Pensate igitur, fratres, quid vilius cum emitur, quid carius cum possidetur. Sed fortasse nec calix aquæ frigidæ suppetit qui indigenti præbeatur: etiam tunc securitatem nobis promittit sermo divinus. Redemptore etenim nato, cali cives ostensi sunt, qui clamarent: *Gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Ante Dei namque oculos nunquam est vacua manus à munere, si fuerit arca cordis repleta bona

Luc. 19. b

Mat. 4. c

Luc. 21. d

Mat. 10. e

Luce 2. b